

[Aage Fogh.]

eller indkøbsforeningernes store opgave at gå til deres medlemmer og sige: at købe gamle, brugte traktorer, som der ingen garanti er for, er helt urimeligt, når I kan få dem på disse vilkår og afdrage lånet over 10 år.

Derfor vil jeg gerne understrege, at mine snart mangeårige erfaringer fra indkøbsforeningernes virksomhed har vist mig, at deres betydning ikke først og fremmest er den, at husmændene får nogle penge til en lidt lavere rente end den gængse, men at de bliver kontante købere, at de bliver større købere, og at de som kontante købere har mulighed for at skaffe sig det helt rigtige. Fra længst tilbage, da vi indførte heste, var det på det område, vi satte ind; dengang vi udryddede tuberkulosen, var det på det område, der blev sat ind, og i en periode, hvor det var malke-maskiner, der skulle indkøbes, var det dér. Nu er det på traktorernes område, og så er det vel egentlig meget naturligt at spørge, om det så også er økonomisk forsvarligt både for landbrugerne og for nationen, at man medvirker til, at de mindre landbrugere på rimelige vilkår kommer i besiddelse af traktorer. Her glæder det mig at kunne gøre opmærksom på, at De samvirkende sjællandske Husmandsforeninger, hvis konsulent udfører et fortrinligt regnskabsarbejde, i den sidst udkomne beretning er fremkommet med nogle beregninger på grundlag af undersøgelser af, hvordan de økonomiske vilkår er for de landbrug, der har traktor, og for landbrug af nogenlunde samme størrelse, der bruger hestekraft, og dér kommer konsulent Larsen til det resultat, at landbrug på 8-9 ha — altså en lille smule over det, vi vil op på som familiebrug — har haft ca. 2 200 kr. mere til familien i de brug, hvor de har traktor, end i de brug, hvor de har heste. Hvis man derimod kommer ned på de mindre brug, dem på 5-6 ha, synes alt at tyde på, at brugen er for lille til at kunne bære omkostningerne ved en traktor. Det glæder mig, at disse beregninger viser — jeg skal ikke give tallene ud for mere, end de er — at alt tyder på, at hvis brugene er på 8-9 ha og opefter, er det forsvarligt med en traktor, vel at mærke hvis man samtidig med,

at man anskaffer en traktor, afskaffer sine heste og forøger sin besætning. Hvis man glemmer det, er der ikke økonomi i foretagendet. Derfor er det også et område, hvor de, der vejleder jordbrugerne, må sætte ind. Netop det problem med at få større produktion skal der tillægges overordentlig megen betydning.

Derfor vil jeg gerne i tilslutning til det, det ærede medlem hr. Carl Petersen var inde på, spørge den højtærede landbrugsminister, om det oprindelige forslag, som vi i hvert fald i visse kredse har drøftet, om at skaffe mulighed for, at indkøbsforeningerne også kunne yde lån mod pant i selve ejendommen, ikke kan gennemføres under en eller anden form.

Det ærede medlem hr. Søren Jensen var inde på, at låntagerne skulle have pengene til dagens pris, og jeg skal ikke lægge skjul på, at jeg har sagt til indkøbsforeningerne, at når de alligevel skal give 4½ pct., kan de lige så godt give den halve procent med og være frit stillet, så de ikke skal høre, at de skal have gaver fra staten. Når udlånsprocenten er 4½, er gaven jo ikke så forfærdelig stor. Men det har indkøbsforeningerne været bange for, og så har jeg taget det standpunkt, at når de har gjort et så kyndigt arbejde, som de har, og de i den grad har passet på pengene ved udlån, at de ligger med en reserve på ca. 3 mill. kr., vil jeg ikke presse dem til at gå videre og selv overtage hele risikoen med hensyn til rentespørgsmålet.

Jeg vil gerne gøre et par bemærkninger om betydningen af, at vi under en eller anden form stiller de midler, der er nødvendige, hvis bygningerne skal forbedres, til rådighed for det mindre landbrug. Der er nemlig det morsomme ved den beretning, jeg nævnte før fra De samvirkende sjællandske Husmandsforeninger, at konsulenten har foretaget en beregning over, hvordan økonomien er, når man har gode, når man har dårlige, og når man har middelgode stalde. Dér kommer han til det resultat, som er meget talende, at i 36 landbrug med gode stalde og god produktion var familieindkomsten 10 475 kr., men i 36 brug med dårlige stalde var den kun 6 303 kr. Ganske vist er de sidste brug lidt mindre af størrelse end de første, men ikke så meget mindre, at det giver